

Onderzoeksprogramma WODC 2025 –1^e tranche

Opmerking vooraf:

Onderzoeken waarbij 'extern' staat, worden door het WODC aanbesteed. Mocht uw organisatie interesse hebben in het uitvoeren van een bepaald onderzoek, dan kunt u dit kenbaar maken via ewb@wodc.nl. Wij verzoeken u daarbij zo precies mogelijk aan te geven waarom u belangstelling heeft om deel te nemen aan de offerteprocedure. De onderzoeken worden gedurende de eerste helft van 2025 geleidelijk aanbesteed. De volgorde of planning hiervan staat niet op voorhand vast.

Directoraat-Generaal Straffen en Beschermen

Voorgeschiedenis tbs-gestelden in kaart brengen (extern)

Voorafgaand aan de oplegging van een tbs-maatregel heeft de betrokkene vaak een uitgebreide voorgeschiedenis van psychische problematiek en eerdere veroordelingen, met daarbij problemen op verschillende leefgebieden en de inzet van reguliere hulpverlening (ggz). Daarnaast zijn er veel partijen betrokken (geweest) bij een tbs-patiënt, zoals de huisarts, de politie, justitie, maar ook naasten. Het traject in de voorgeschiedenis biedt mogelijk aanknopingspunten om eerder in te grijpen, zodat escalatie en ernstige delicten en de oplegging van een tbs-maatregel kan worden voorkomen. De voorgeschiedenis van tbs-gestelden en de rol van naasten in het vroegtijdig signaleren van problematiek is echter nooit uitgebreid in kaart gebracht.

Gegevens delen met buitenlandse gemeenten over personen die uit detentie komen en naar het buitenland gaan (extern)

In Nederland bestaat een regeling op basis waarvan gemeenten kunnen worden geïnformeerd over de terugkeer van justitiabelen na verblijf in detentie, de BIJ-regeling (Regeling Bestuurlijke Informatie Justitiabelen). Met deze informatie kunnen gemeenten maatregelen treffen op het gebied van re-integratie, resocialisatie en openbare orde en veiligheid. Soms keren justitiabelen echter niet terug naar een Nederlandse gemeente (het Europese deel van Nederland), maar gaan naar het buitenland. Voor het buitenland en het niet-Europese deel van Nederland bestaat zo'n regeling echter niet. Het onderzoek is erop gericht de mogelijkheden voor een grondslag én een voorziening voor het delen van gegevens met buitenlandse gemeenten en/of autoriteiten te verkennen. Bij voorkeur wordt het onderzoek gestart met de EU-landen en met de overige delen van het Koninkrijk der Nederlanden: Aruba, Curaçao, Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Dit moet eraan bijdragen dat ex-gedeteneerden ook daar beter en met minder maatschappelijke onrust re-integreren in de samenleving.

Procesevaluatie Wet Uitbreiding Slachtofferrechten

De Wet uitbreiding slachtofferrechten (WUS) heeft als doel om de positie van het slachtoffer verder te verstevigen en verankeren over de gehele breedte van het Nederlandse strafrecht. De WUS bevat uiteenlopende maatregelen in verschillende fases van het strafproces. Aan de Eerste Kamer is tijdens de wetsbehandeling toegezegd dat de WUS na twee jaar geëvalueerd wordt. Daarbij is aangegeven dat het zowel om een beleidsevaluatie gaat als een evaluatie van de uitvoeringsaspecten. Dit onderzoek dient in kaart te brengen of de wet wordt uitgevoerd zoals bedoeld, welke impact de wet heeft op de betrokken organisaties en welke verbeteringen eventueel mogelijk zijn bij de uitvoering van de verschillende maatregelen.

Effectevaluatie Regeling speellimieten en bewuster speelgedrag (extern)

De Regeling speellimieten en bewuster speelgedrag (Rsbs) die op 20 juni 2024 is gepubliceerd en op 1 oktober 2024 in werking is getreden, bevat maatregelen om het systeem van speellimieten in online kansspelen beter te laten werken waardoor spelers beter beschermend zijn. Het doel van het onderzoek is het monitoren van de effecten van de Rsbs. Dit door inzicht te krijgen in hoe spelers het systeem van speellimieten benutten en ervaren en welke wensen en behoeften zij hebben bij het gebruik van speellimieten. Voorafgaand aan de regeling is in het najaar van 2023 een nulmeting uitgevoerd naar speellimieten bij online kansspelen. Op basis van de nulmeting kunnen de eerste effecten van de maatregelen uit de regeling in kaart worden gebracht. Dit onderzoek is daarmee ook relevant voor de verdere doorontwikkeling van een systeem van speellimieten, bijvoorbeeld met oog op het verkennen van overkoepelende speellimieten.

Perspectief van Nederlanders op kansspelen: meting 2025 (extern)

Binnen het kansspelbeleid staan drie beleidsdoelen centraal: het beschermen van de consument, het tegengaan van kansspelverslaving en het tegengaan van fraude en overige criminaliteit zoals witwassen. Om te kunnen beoordelen hoe het staat met de beleidsdoelen zijn inzicht en cijfers over het spelerslandschap nodig. Er is behoefte aan periodiek onderzoek onder deelnemers aan kansspelen met betrekking tot deelname, kanalisatie, rol van reclame, verslavingspreventie en consumentenbescherming. In 2022 is een vergelijkbaar onderzoek over spelersvoorkeuren uitgevoerd en in 2024 is ook een dergelijk onderzoek uitgevoerd, te weten Perspectief van Nederlanders op kansspelen. Er is behoefte om dit onderzoek jaarlijks uit te voeren waarbij vergelijkbaarheid met het onderzoek uit 2024 van belang is.

Deelname aan kansspelen in Nederland: meting 2025 (extern)

In oktober 2021 is de markt voor online kansspelen geopend. Sindsdien zijn er veel zorgen over ontluikende kansspelverslaving vanuit de maatschappij, maar ook vanuit verslavings- en ervaringsdeskundigen. Onder meer de Nationaal Rapporteur Verslavingen heeft aangegeven dat van belang is dat op korte termijn inzichtelijk wordt gemaakt wat de prevalentie is van verschillende typen spelers, in het bijzonder risico- en probleemspelers. In 2024 is onderzoek gedaan naar de verdeling van het aantal deelnemers aan kansspelen per type speler (spelers die recreatief spelen, die risicovol speelgedrag vertonen en die problematisch speelgedrag vertonen). Het doel van deze meting was om bij te dragen aan een betere monitoring van deze cijfers. Het is wenselijk dat dit onderzoek jaarlijks herhaald wordt om zo trends in aantallen en verdeling van spelers te kunnen signaleren.

Verkennd onderzoek naar werking en toekomstbestendigheid van procedure Wet wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging vrijheidsbenemende en voorwaardelijke sancties (extern)

Lidstaten binnen de Europese Unie kunnen de uitvoering van strafvonnis van veroordeelden aan elkaar overdragen, als dat relevant is. Dit is geregeld in de Wet wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging vrijheidsbenemende en voorwaardelijke sancties (WETS). Het kan gaan om vrijheidsstraffen, voorwaardelijk en alternatieve straffen. De Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) neemt die besluiten namens de staatssecretaris. Het doel van een strafoverdracht op grond van de WETS is een betere resocialisatie van de veroordeelde. Deze resocialisatie komt het best tot zijn recht als de veroordeelde zich in detentie kan voorbereiden op een terugkeer in de samenleving waarmee hij wezenlijke banden heeft. Het evaluatierapport van de Raad van de Europese Unie inzake WETS en recente ontwikkelingen in de jurisprudentie vormen

aanleiding om te bezien of de huidige WETS-procedure, van inkomende verzoeken tot strafoverdracht, nog steeds voldoet en toekomstbestendig is.

Effectiviteit meerdere behandelopingen tbs (intern)

In tbs-instellingen komt het met regelmaat voor dat een behandeling vastloopt en dat een tbs-patiënt wordt overgeplaatst naar een andere instelling. Daar wordt een tweede, derde, vierde of soms zelfs vijfde behandelopoging ondernomen. Soms heeft een nieuwe behandelopoging effect, soms juist niet. De vraag is wat de effectieve elementen zijn om een nieuwe behandelopoging te kunnen laten slagen. Het doel van het onderzoek is inzicht geven in hoe vervolgbehandelopogingen in de tbs-instellingen effectiever kunnen zijn. Dat kan leiden tot meer efficiëntie en kwaliteit van leven in de tbs-instelling. Daarmee verkort immers de doorlooptijd van de tbs. Dit kan ook weer bijdragen aan de capaciteitsproblematiek die in de tbs-instellingen wordt ervaren en aan de veilige re-integratie van tbs-gestelden.

Risico's kansspelproducten en informeren (potentiële) spelers (extern)

Sinds de legalisering van online kansspelen in 2021 zijn er zorgen gerezen over de bescherming van (potentiële) spelers. Hierop zijn verschillende maatregelen genomen, zoals verdere reclamebeperkingen, aanscherpingen rondom speellimieten, en aanpassingen van de zorgplicht van kansspelaanbieders. Met de legalisering is een breder legaal aanbod aan verschillende soorten kansspelen beschikbaar gekomen.

Niet alle kansspelproducten zijn even risicovol vanuit het oogpunt van het ontwikkelen van verslaving of andere gokproblemen. Er bestaan verschillende methoden/tools om deze (relatieve) risico's te bepalen, maar deze worden nog niet altijd breed toegepast of zijn verouderd. Uit onderzoek is daarnaast gebleken dat nog veel winst te behalen valt in het informeren van spelers over de risico's van verschillende kansspelen (onderzoek spelersvoorkeuren, Kantar, 2022). De Nationaal Rapporteur Verslavingen heeft in een adviesrapport gesteld dat consumenten niet op de hoogte zijn van welke soorten kansspelen een hoog risico hebben op kansspelverslaving of andere schade. Hij adviseert te kijken naar voorlichting over de relatieve schadelijkheid van verschillende productvormen. Hiervoor is het eerst nodig dat er meer duidelijkheid komt over de relatieve risico's van de verschillende kansspelproducten die op dit moment in Nederland worden aangeboden (inclusief het online aanbod) en welke (spel)elementen in een bepaald product invloed hebben op dit risico.

Nulmeting en evaluatie van pilot over intensivering advisering reclassering bij voorgeleidingen (extern)

Naar aanleiding van de motie Sneller – een verzoek tot 'slimmer straffen' – heeft het WODC een verkenning uitgevoerd naar een mogelijke doorontwikkeling van het sanctiestelsel en de sanctietoepassing voor volwassenen. Vervolgens zijn mogelijke verbetermaatregelen geïnventariseerd die onder andere toezien op het uitbreiden van het instrumentarium van de rechter en het versterken van diens informatiepositie. Tijdens deze verkenning is als knelpunt naar voren gekomen dat bij voorgeleidingen de reclassering vaak niet adviseert, namelijk maar bij ongeveer 20 tot 25% van de zaken. Om die reden is voorgesteld om een pilot uit te voeren waarbij de advisering door de reclassering bij voorgeleidingen wordt geïntensiveerd. Dit wordt ook wel 'vroeghulpadvies' genoemd. Deze pilot start op 1 februari 2025. Daarin wordt gekeken op welke manier de informatiepositie van de rechter in deze fase van het strafproces kan worden versterkt en wat voor effecten dat heeft. Het doel van de nulmeting en evaluatie is om helder te krijgen wat de effecten zijn van de pilot.

Openbaarheid zittingen in relatie tot belangen slachtoffers en veiligheidsbelangen (extern)

Openbare rechtspraak dient een groot maatschappelijk belang, zoals de publieke controle op de berechting, en draagt bij aan het vertrouwen van de samenleving in de rechtspraak. Daarnaast is het een fundamenteel procesrecht en onderdeel van art. 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Er zijn mogelijkheden om een uitzondering te maken op het beginsel van openbaarheid van zittingen, zoals bij minderjarige verdachten of in zaken waarbij de veiligheid of privacy van betrokken partijen in het geding kunnen komen. Dit onderzoek dient inzichtelijk te maken hoe vaak, in welke gevallen en op basis van welke (juridische) gronden verzoeken tot een zitting achter gesloten deuren worden toe- en afgewezen en hoe het grondwettelijk beginsel van openbare rechtspraak zich verhoudt tot andere belangen en (mensen)rechten.

Slachtoffers in de strafrechtketen: een overzichtsstudie (extern)

De huidige doelen van het slachtofferbeleid, namelijk het versterken van de rechtspositie en het ondersteunen, beschermen en tegemoetkomen van slachtoffers in de geleden schade, zijn in de afgelopen 10 tot 15 jaar niet of nauwelijks veranderd. Er zijn in die jaren, met de opkomst van slachtofferrechten en -voorzieningen, wel veel onderzoeken gedaan naar slachtoffers in brede zin. Deze onderzoeken dienen als basis voor nieuw onderzoek om in kaart te brengen in hoeverre de oorspronkelijke beleidsdoelen nog tegemoetkomen aan de behoeften van (mogelijk nieuwe groepen) slachtoffers en waar eventuele veranderingen nodig zijn.

Slachtoffers in de strafrechtketen: de cijfers (extern)

Om de ontwikkelingen op het gebied van slachtofferrechten, -zorg, en -beleid van de afgelopen 10 tot 15 jaar te kunnen duiden is het nodig om inzichtelijk te maken wat de omvang is van de doelgroep die (geen) gebruik maakt van rechten en voorzieningen binnen de strafrechtketen, hoe de samenstelling van die groepen is en hoe die groepen verdeeld zijn over de verschillende rechten en voorzieningen voor slachtoffers. Dit onderzoek beoogt die vragen in kwantitatieve zin te beantwoorden door middel van data uit verschillende bronnen, zoals registratiedata, monitoren en open data.

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving

Vervolgonderzoek alternatieve bedrijfsstructuren voor advocaten (extern)

De toegang tot het recht lijkt onder druk te staan, met name voor de middeninkomens. Alternatieve bedrijfsstructuren voor advocaten zouden eraan kunnen bijdragen dat de toegang tot het recht wordt verbeterd. In september 2023 is het WODC-onderzoeksrapport getiteld 'Alternatieve bedrijfsstructuren voor advocaten – Over de advocatuur als maatschappelijke onderneming' verschenen. De bevindingen van het onderzoek zijn besproken in een expertsessie met het ministerie van Justitie en Veiligheid, de Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA), het Verbond van Verzekeraars, advocatenkantoor BrandMR en een vertegenwoordiging vanuit de wetenschap. Daaruit is naar voren gekomen dat het onderzoek nog geen volledig zicht geeft op de huidige situatie in Nederland op het gebied van alternatieve bedrijfsstructuren. Kennis ontbreekt over hoe het een en ander in de praktijk is geregeld en hoe de verschillende vormen van alternatieve bedrijfsstructuren daadwerkelijk werken. Meer kennis hierover is nodig om te kunnen bepalen of, en zo ja, welke verruimingen van de mogelijkheden voor alternatieve bedrijfsstructuren in Nederland wenselijk, passend en effectief kunnen zijn.

Financieringsstructuren gerechtsdeurwaarder en de duurzaamheid van de financiering van gerechtsdeurwaarders (extern)

Gerechtsdeurwaarders oefenen een staatstaak uit, namelijk het effectueren van het recht. Dat is een cruciale functie binnen het rechtsbestel, aangezien zij als enige bevoegd zijn executoriale titels met dwang uit te voeren wanneer iemand zich hier niet vrijwillig aan houdt. Door het steeds verder afnemende ledenaantal en de toenemende financiële lasten, merkt de beroepsgroep op dat het steeds moeilijker wordt om opvolging te vinden voor kantoorhouders. Ook worden er momenteel geen eisen gesteld aan de onderneming van een gerechtsdeurwaarder, maar dragen gerechtsdeurwaarders wel een grote (financiële) verantwoordelijkheid, doordat zij gelden incasseren die toebehoren aan een ander. Met de implementatie van de Verordening grenzen tariefmodellen is het niet (meer) toegestaan om een andere organisatie/ persoon een meerderheidsbelang in een gerechtsdeurwaarderskantoor te laten hebben, omdat dit de onafhankelijkheid van de beroepsgroep schaadt. De hierboven geschetste ontwikkelingen brengen de vraag met zich mee of de huidige financieringssystematiek voldoende toekomstbestendig is.

Verdiepend vervolgonderzoek naar aanleiding van de Geschilbeslechtingsdelta 2024 (intern)

Het WODC doet elke vijf jaar met behulp van een survey onder de Nederlandse bevolking onderzoek naar de mate waarin burgers problemen hebben waarvoor een juridische oplossing mogelijk is. Ook het verloop en de afloop van deze problemen wordt in kaart gebracht. De uitkomsten van deze periodieke surveys worden gepubliceerd in de Geschilbeslechtingsdelta's. Naar aanleiding van de Geschilbeslechtingsdelta 2019 is een aanvullende onderzoeksbehoefte ontstaan. Op basis van de eerdere Geschilbeslechtingsdelta's worden ontwikkelingen en trends geschetst van de problemen, aanpak en uitkomsten. Om deze beter te kunnen interpreteren en te kunnen duiden, is verdiepend inzicht nodig in de oorzaken van de problemen en in de overwegingen van burgers om voor specifieke oplossingen te kiezen.

Coffeeshops in Nederland 2024 (extern)

Het aantal coffeeshops en het gemeentelijke beleid inzake coffeeshops worden sinds 1999 gevolgd in een monitor. Het tweejaarlijkse onderzoek biedt inzicht in ontwikkelingen en trends, en maakt inzichtelijk hoe gemeenten invulling geven aan hun coffeeshopbeleid. Deze kennis is relevant voor het ministerie van Justitie en Veiligheid voor het (eventueel) aanpassen van het huidige en toekomstige Nederlandse coffeeshopbeleid. De laatste meting is uitgebracht in 2022 en gaf een beeld over 2021, 2022 en de trends vanaf 1999. Er dient in 2025 een nieuwe meting te komen over 2023 en 2024. Anders dan eerdere metingen moet de nieuwe meting ook informatie opleveren over de ervaringen van Nederlandse grensgemeenten met de nieuwe cannabis-wetgeving in Duitsland.

Onderzoek naar landelijke aansturing en coördinatie van mensenhandel (extern)

Diverse onderzoeken naar de aanpak van mensenhandel tonen aan dat er knelpunten zijn, onder meer doordat onderdelen op verschillende niveaus worden georganiseerd. Er is behoefte aan meer inzicht en een antwoord op de vraag welke knelpunten in de aanpak van mensenhandel worden veroorzaakt door het niveau waarop ze nu zijn georganiseerd: centraal of decentraal. Dit onderzoek moet verkennen in hoeverre het aanstellen van een nationaal coördinator mensenhandel een oplossing is. Vanuit een herziende EU-richtlijn is de verplichting opgenomen dat lidstaten voorzien in een

nationale coördinator. Ook heeft het Tweede Kamerlid Mutluer tijdens het plenair debat Mensenhandel en Prostitutie op 21 december 2023 een motie ingediend waarin de regering wordt verzocht 'te onderzoeken hoe een landelijke aansturing en coördinatie van mensenhandel wel kan worden bewerkstelligd en welke meerwaarde een nationaal coördinator mensenhandel daarbij kan hebben'. De onderzoeksresultaten bieden input voor beleidsmatige overwegingen om een nationaal coördinator aan te stellen en te formuleren wat diens rol en taken zijn.

Internationaal vergelijkend onderzoek (aanpak) online aangejaagde openbare ordeverstoringen (extern)

De Nederlandse maatschappij wordt geconfronteerd met online aangejaagde openbare-ordeverstoringen. Hiermee worden bedoeld: (dreigende) fysieke verstoringen van de openbare orde die online beginnen of online worden versterkt. Zowel burgemeesters als het Openbaar Ministerie en de politie hebben een taak bij het tegengaan van online aangejaagde openbare ordeverstoringen. Bij hen bestaat de behoefte aan een versterking van het handelingsperspectief. Een onderzoek naar de handelingsperspectieven die in een andere landen bestaan, kan relevante lessen opleveren voor Nederland.

Verhogen aangiftebereidheid van strafbare discriminatie (extern)

In april 2024 is een brief met maatregelen om antisemitisme te bestrijden aan de Kamer gestuurd. Dit heeft geleid tot een kabinetsstrategie bestrijding antisemitisme, vastgesteld voor de komende vijf jaar. Een van de maatregelen in de strategie is het verder onderzoeken van manieren om de meldingsbereidheid van antisemitische incidenten te verhogen. Het is echter van belang het onderzoek breder te trekken dan enkel antisemitisme, gezien de bevindingen van verschillende onderzoeken naar de meldings- en aangiftebereidheid van strafbare discriminatie.

Het doel van dit onderzoek is in kaart brengen wat de redenen zijn voor lage aangiftebereidheid bij strafbare discriminatie en hoe deze bereidheid verhoogd kan worden.

Verkenning naar de Nederlandse porno-industrie (extern)

Het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft in maart 2023 een verkenning naar de Nederlandse porno-industrie uitgevoerd. Uit deze verkenning kwamen geen alarmerende signalen naar voren. Hernieuwde aandacht binnen de Kamer op dit onderwerp werd veroorzaakt door een onlangs verschenen artikel in de Volkskrant, waarin wordt beschreven hoe Daniël van der W. Oost-Europese vrouwen naar Nederland zou hebben gelokt en hen vervolgens dwong om mee te werken aan pornofilms.

Met het onderzoek wordt de Nederlandse porno-industrie in beeld gebracht en gezien of in deze industrie sprake is van misstanden en strafbare feiten zoals verkrachting, mishandeling of seksuele uitbuiting. Met de Nederlandse porno-industrie wordt bedoeld: het geheel aan producenten die zich bezighouden met de productie van pornografisch materiaal voor commerciële doeleinden. Pas als de bevindingen leiden tot een bevestigend antwoord op de laatste vraag, kan worden gezien of ook daadwerkelijk sprake is van een onveilige industrie en welke maatregelen dan noodzakelijk zijn.

Onderzoek strafbeschikking (extern)

Het kabinet heeft de wens om de OM-strafbeschikking te onderzoeken. Beleidsmatig zijn op dit moment geen signalen dat de OM-strafbeschikking aanpassing behoeft bovenop de ontwikkelingen die zijn doorgevoerd dan wel in gang zijn gezet na de verschillende onderzoeken naar de OM-strafbeschikking van de afgelopen jaren. Toch is het van belang de toepassing en uitwerking van het instrument in de praktijk scherp te blijven

volgen. Het kabinet startte daarom in het najaar 2024 de voorbereidingen voor een onderzoek. Dit onderzoek biedt gelegenheid om grondig te bezien hoe de procedure van de OM-straftbeslissing nu in de praktijk wordt toegepast en hoe de procesdeelnemers dit ervaren. Na afronding komt het kabinet met een reactie over mogelijke vervolgstappen.

SG-cluster

Nut en noodzaak van faillissementen van natuurlijke personen (extern)

Er is veel maatschappelijke en politieke aandacht voor het thema bestaanszekerheid, en voor mensen met problematische schulden in het bijzonder. Zowel het hoofdlijnenakkoord als het regeerprogramma van het kabinet Schoof besteden ruim aandacht aan het thema. De Tweede Kamer heeft op 24 januari 2023 een motie van voormalig Kamerlid Kat aangenomen die verzoekt om een voorstel uit te werken waarbij faillissement van natuurlijke personen eindigt met een schone lei als een vervolg in de Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp) niet billijk is. Natuurlijke personen in faillissement eindigen namelijk niet met een schone lei, terwijl dit in de Wsnp wel het geval is, zodat personen een nieuwe start kunnen maken.

Om de motie Kat te kunnen uitvoeren moet onderzocht worden voor welke groep natuurlijke personen een faillissement een rol vervult. En voor welk deel van deze groep was het een bewuste keuze om niet voor een Wsnp-traject te kiezen? Deze gegevens geven een indruk van de werking van faillissement van natuurlijke personen en of deze mogelijkheid moet blijven bestaan: zo ja wat er nog aan verbeterd kan worden; zo nee hoe het faillissement voor natuurlijke personen effectiever kan worden gemaakt met het oog op het bieden van een nieuwe start en wat daarvoor moet worden geregeld.

Planevaluatie vereenvoudiging en modernisering bewijsrecht (extern)

Toegang tot het recht is een belangrijk thema in het regeerprogramma van het kabinet Schoof en een randvoorwaarde van een democratische rechtsstaat.

De burgerlijke rechter houdt zich bezig met veel zaken die aan het dagelijks leven van burgers raken. Voor effectieve en duurzame oplossingen voor juridische problemen waarmee burgers en bedrijven te maken krijgen, moet het burgerlijk procesrecht efficiënt en eerlijk verlopen.

De Wet vereenvoudiging en modernisering bewijsrecht trad per 1 januari 2025 in werking en beoogt bij te dragen aan meer eenvoud, snelheid en effectiviteit bij de buitengerechtelijke en gerechtelijke geschiloplossing. Het doel van de wet is om procedures in het burgerlijk recht sneller en efficiënter te laten verlopen en de mogelijkheden voor partijen om informatie en bewijsmateriaal te verzamelen over hun geschil te versimpelen en te verbeteren.

Nu is een planevaluatie nodig die de werking van de wet beschrijft en die als 'startmeting' wordt gebruikt voor de wettelijke evaluatieverplichting over vijf jaar.

Evaluatieonderzoek Wet herziening beslag- en executierecht (extern)

Evaluatie van de vanaf 1 januari 2020 gefaseerd in werking getreden Wet herziening beslag- en executierecht. Bij de herziening zijn drie uitgangspunten voor beslag en executie gebruikt:

1. het bestaansminimum van schuldenaren dient te zijn geborgd;
2. efficiency en effectiviteit van beslag en executie moeten worden bevorderd;
3. het beslag mag niet louter worden ingezet als pressiemiddel.

De wet introduceerde in dat kader onder andere het 'beslagvrij bedrag bij beslag onder een bank' en de mogelijkheid van het leggen van administratief beslag op een in het kentekenregister geregistreerd voertuig. Verder werd ingevoerd dat beslag op roerende zaken in beginsel niet mogelijk is indien redelijkerwijs te voorzien is dat de opbrengst minder is dan de kosten van het beslag en de executie.

Armoede- en schuldenbeleid en de bestaanszekerheid van schuldenaren hebben de bijzondere belangstelling van dit kabinet. Het terugdringen van invorderingskosten (zoals kosten die gemaakt worden bij de gedwongen tenuitvoerlegging van vonnissen en andere executoriale titels) wordt genoemd in het regeerprogramma.

Inventarisatie vormen van parlementaire betrokkenheid bij gedelegeerde regelgeving (aanbevolen citeertitel 'Voorhang-onderzoek') (extern)

In een groot aantal wetten is voorzien in delegatie van regelgevende bevoegdheden naar de regering (bij Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB)) en/of naar de minister/staatssecretarissen (bij ministeriële regeling). Bij die delegatie kan het parlement soms specifiek toezicht houden op de wijze waarop de gedelegeerde regelgever gebruik maakt van die bevoegdheid (naast de algemene bevoegdheden van de Kamers om bijvoorbeeld vragen te stellen en moties in te dienen).

De Tweede en Eerste Kamer hebben elk de wens uitgesproken dat in de toekomst bij voorhang van AMvB's standaard het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State meegezonden wordt. Dan kunnen bij de parlementaire beoordeling van het ontwerp de opmerkingen van de Afdeling worden meegenomen. Dat zou een aanpassing van het merendeel van de huidige voorhangprocedures vragen, omdat daarin parlementaire betrokkenheid *voorafgaand* aan de adviesaanvraag is voorzien.

Het onderzoek brengt het aantal gevallen en de diverse vormen van voorhang in de achterliggende jaren en de feitelijke gang van zaken daarbij in kaart.

Het onderzoek geeft niet rechtstreeks invulling aan de te ontwikkelen voorstellen maar vormt de achtergrond waartegen die voorstellen gezien moeten worden.

Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid

Tussenevaluatie Nederlandse Cybersecuritystrategie 2022-2028 en Actieplan Nederlandse Cybersecuritystrategie (extern)

Digitale weerbaarheid is een prioriteit voor het kabinet, omdat een digitaal weerbare samenleving essentieel is voor een veilig en welvarend Nederland. Met de Nederlandse cybersecuritystrategie 2022-2028 en het bijbehorend Actieplan streeft het kabinet naar een (digitaal) veilig Nederland, om de economische en maatschappelijke kansen van de digitalisering te verzilveren en tegelijkertijd de veiligheid en publieke waarden te beschermen.

Het kabinet heeft beloofd in 2025 een tussenevaluatie van de Nederlandse Cybersecuritystrategie 2022-2028 en het Actieplan te maken. In 2023 is een nulmeting uitgevoerd. Deze tussenevaluatie is een vervolg op de nulmeting.

Het doel van de tussenevaluatie is om na te gaan of de beleidsmaatregelen in de Nederlandse Cybersecuritystrategie 2022-2028, en de daarbij geformuleerde acties in het Actieplan, worden uitgevoerd zoals gepland. Daarnaast wordt op vijf speerpunten gekeken of het effect al zichtbaar is en of aanvullende inzet nodig is. Deze speerpunten zijn: beter zicht op dreiging, meer cybersecurityspecialisten, overheid en sectoren nemen verantwoordelijkheid, beter toezicht en noodzakelijke wet- en regelgeving en heldere informatie via een nationale cybersecurityautoriteit.

Zicht op rekruteringsprocessen voor extremistische doeleinden via gaming(gerelateerde)-platforms (extern)

Gaming-platforms zijn wereldwijd enorm populair, met name onder jongeren. De mondiale gamingindustrie is qua omzet groter dan de muziek- en filmindustrie samen. Deze markt is bovendien alleen maar verder aan het groeien. Al met al zijn gaming(gerelateerde)-platforms een belangrijk onderdeel van de digitale samenleving geworden en bieden ze een ruimte voor sociale interactie.

Echter, deze gemeenschappen kunnen kwetsbaar zijn voor misbruik door extremistische groepen. Het onderzoek beoogt inzicht te geven in de manier waarop dergelijke extremistische groepen gaming(gerelateerde)-platforms gebruiken voor rekruteringsdoeleinden. Specifiek kan worden onderzocht hoe deze platforms ingezet worden om individuen te benaderen en te radicaliseren. Het onderzoek richt zich op het blootleggen van de strategieën en communicatiemiddelen die extremisten gebruiken binnen deze online gemeenschappen en hoe dit proces vaak onopgemerkt blijft door platformmoderators en beveiligingssystemen.

De bredere problematiek omvat de vraag hoe kwetsbare gebruikers, vooral jongeren, beschermd kunnen worden tegen blootstelling aan extremistische ideologieën via deze digitale kanalen. Daarnaast kan meer bewustwording worden gecreëerd onder jongeren, ouders en opvoeders door te onderzoeken hoe extremisten jongeren *targeten* via deze platforms.

Directoraat-Generaal Politie en Veiligheidsregio's

Geweldsincidenten tussen arbeidsmigranten (extern)

Recente geweldsincidenten tussen arbeidsmigranten, waarvan sommige met een dodelijke afloop, zijn de aanleiding voor dit onderzoek. Over de oorzaken van deze incidenten en de omvang ervan is weinig bekend. De motie van de leden Romke de Jong en Podt (Tweede Kamer, vergaderjaar 2023-24, 25883, nr.472) verzoekt de regering na te gaan wat de prevalentie is van geweldsincidenten tussen arbeidsmigranten met en zonder dodelijke afloop en wat daarvan de oorzaken zijn.

Internationale politieke informatie-uitwisseling (extern)

Door de toegenomen mobiliteit, digitalisering en cybercrime neemt zware georganiseerde criminaliteit steeds meer grensoverschrijdende vormen aan. Een goed functionerende internationale politiesamenwerking draagt bij aan de bestrijding van deze vormen van criminaliteit. Politieke informatie-uitwisseling is hiervoor essentieel. Er zijn diverse Europese en internationale communicatiekanalen waarvan de Nederlandse en buitenlandse politie gebruik maken. Over het functioneren hiervan verscheen in 2014 een onderzoeksrapport in opdracht van het WODC. ([Internationale politieke informatie-uitwisseling \(wodc.nl\)](#)). Het doel van het onderzoek is de actuele situatie van de internationale politieke informatie-uitwisseling na te gaan en te onderzoeken wat goed gaat en wat beter kan.

Vergelijken van politieregio's (extern)

Politie-eenheden in Nederland kenmerken zich door verschillen in problematiek (stedelijke regio's, platteland regio's, grensregio's) en in doelstellingen (afspraken met het lokaal gezag). Het vergelijken van prestaties van politieregio's is dan ook niet eenvoudig. De discussie over de manier waarop politiestatistiek gemeten dienen te worden wordt al lang gevoerd. Dit exploratieve onderzoek beoogt het denken over een

instrumentarium voor een vergelijking van politie-eenheden, districten of teams verder te brengen.

Kennisinfrastructuur ten aanzien van innovatieve informatietechnologieën (extern)

Kennis over technologische innovatie bereikt de Nationale Politie via interne ontwikkeling van een bepaald project en via kennis uit extern verricht wetenschappelijk onderzoek. Het uitbouwen van een kennisinfrastructuur binnen de Nationale Politie die ervoor zorgt dat technologische innovatie de organisatie bereikt, voldoende aandacht krijgt en wordt benut, vormt een uitdaging. Naast een structuur en kenniskapitaal binnen de organisatie is ook een netwerk met samenwerkingspartners nodig, zoals met kennisinstellingen, overheden en bedrijven. In dit onderzoek zal worden nagegaan hoe de kennisinfrastructuur ten aanzien van innovatieve informatietechnologieën bij de Nationale Politie is georganiseerd. Wat de sterkte punten zijn en waar verbetering nodig is om te voldoen aan de maatschappelijke opgave en wat geleerd kan worden van andere (buitenlandse) organisaties.

Directoraat-Generaal Migratie

Gevolgen verruiming mogelijkheden tot werk voor asielzoekers (extern)

De Opvangrichtlijn verplicht EU-lidstaten ervoor te zorgen dat asielzoekers toegang krijgen tot de arbeidsmarkt. Deze richtlijn beoogt de zelfstandigheid van asielzoekers te bevorderen. Lidstaten mogen zelf bepalen onder welke voorwaarden dit gebeurt. Door de uitspraak van de Raad van State eind november 2023 ([Asielzoekers mogen voortaan hele jaar werken - RvS Jaarverslag 2023 \(raadvanstate.nl\)](#)) zijn de mogelijkheden om te werken voor asielzoekers in Nederland verruimd. Uit eerder onderzoek dat Regioplan uitvoerde op verzoek van het WODC bleek dat de bestaande 24-weken-eis een drempel vormde voor werkgevers die op zoek zijn naar personeel voor de langere termijn. Deze eis maakt van asielzoekers geen aantrekkelijke werknemers, omdat zij na 24 weken weer moeten vertrekken. Ondernemersorganisaties VNO-NCW en MKB-Nederland tonen zich dan ook ingenomen met de genoemde uitspraak. Dat ruimere mogelijkheden tot werk bijdragen aan het welzijn en de worteling van (kansrijke) asielzoekers is bekend. Over de gevolgen voor de terugkeerbereidheid van (kansarme) asielzoekers is echter relatief weinig bekend. Dit geldt ook voor de gevolgen voor de leefbaarheid binnen de Asielzoekerscentra en het terugkeerproces voor degenen die Nederland in een later stadium dienen te verlaten.

Communicatie richting migranten bij vertrek

Zelfstandige terugkeer vormt een centraal uitgangspunt van het terugkeerbeleid van de Dienst Terugkeer en Vertrek (DTenV). De houding en het gedrag van migranten speelt een belangrijke rol bij de motivatie tot zelfstandige terugkeer. Eerder [onderzoek](#) van het WODC heeft aangetoond dat inzichten uit de gedragswetenschappen een rol kunnen spelen in het terugkeerbeleid. In de praktijk wordt weliswaar tot op zekere hoogte (en veelal onbewust) gebruik gemaakt van deze inzichten, maar een bewuste aanpak, gebaseerd op gedragswetenschappelijke inzichten in succesvol communiceren biedt naar veronderstelling kansen tot verbetering van het terugkeerbeleid.